

OBOPiSP prowadzi na próbach ogólnopolskich systematyczne cotygodniowe pomiary wielkości widowni i ocen programów telewizyjnych. Ponadto prezentowane wyniki stanowią pogłębioną analizę tych badań.

Programami poruszającymi w T.P. problematykę społeczno-polityczną są przede wszystkim te, które dotyczą informacji bieżącej. Podstawowym ich reprezentantem jest Dziennik Telewizyjny. Jego główne wydanie, o 19.30, odbiera średnio 53% dorosłych, powyżej 15 roku życia, mieszkańców Polski. Na podstawie systematycznych analiz widowni tego programu dają się zaobserwować pewne prawidłowości:

- widzami Dziennika częściej są osoby starsze niż młodsze. Występuje tu zależność mówiąca o tym, że w miarę wzrostu wieku badanych rosną odsetki widzów
- także osoby niżej wykształcone częściej są widzami Dziennika niż osoby o wysokim poziomie wykształcenia - im wyższy poziom wykształcenia badanych tym niższe odsetki widzów w poszczególnych kategoriach wykształcenia
- również mężczyźni częściej niż kobiety są widzami Dziennika

Wskaźnikiem świadczącym o pełnej akceptacji przekazu telewizyjnego jest odsetek ocen bardzo dobrych przyznawanych przez widzów. Średnio 16% widzów Dziennika ocenia go jako bardzo dobry. Tu również można wyróżnić pewne prawidłowości:

- częściej wiadomości Dziennika przyjmują bez zastrzeżeń widzowie starsi - powyżej 50 roku życia - niż młodszy
- wraz ze wzrostem wykształcenia maleją odsetki widzów oceniających Dziennik zdecydowanie pozytywnie

Najczęściej zgłaszane zarzuty kierowane przez widzów pod adresem Dziennika dotyczą:

- zbyt małej ilości informacji o wydarzeniach krajowych
- tendencyjności, zbyt natrętnej propagandy, pomijania milczeniem szeregu ważnych wydarzeń
- zbyt małej ilości materiałów filmowych
- zbyt dużej ilości publicystyki, komentarzy przemówień

Od 1 lipca b.r. nastąpiły pewne zmiany w głównym wydaniu Dziennika Telewizyjnego. Dostrzegło je 19% osób, które w miarę systematycznie oglądają program telewizyjny - 8% uznało je jako zmiany na lepsze, 2% jako zmiany na gorsze, 8% nie oceniło tych zmian, a 1% nie miało zdania w tej sprawie.

Do znacznie mniejszej części naszego społeczeństwa trafiają dwa pozostałe wydania Dziennika. Wydanie popołudniowe ogląda średnio 13% badanych, a późnowieczorne 6%. Średnie odsetki ocen bardzo dobrych

obu tych wydań są niewiele /o 1-2 punkty procentowe/ wyższe od średnich ocen głównego wydania Dziennika.

W T.P. emitowanych jest stosunkowo dużo programów poruszających tematykę społeczno-polityczną. Średnia wielkość widowni tych programów wynosi 15%. Pojedyncze programy mogą mieć widownię zarówno poniżej jak powyżej tej średniej i w większym stopniu zależy to od pory emisji danego programu niż od tematyki nim poruszanej. Natomiast średni odsetek ocen bardzo dobrych przyznawanych tym programom wynosi 13% i wielkość ta oznacza, że programy te są najniżej oceniane przez widzów

Specyficzną kategorię programów społeczno-politycznych stanowią programy emitowane bezpośrednio po głównym wydaniu Dziennika i wiele z nich sygnowanych jest nazwą "Publicystyka Dziennika". Programy te propagują określoną postawę ideologiczną i najczęściej celem ich jest przekonanie społeczeństwa do określonej tezy, mają też one często wyraźny cel polityczny. Wśród tych programów można wyróżnić trzy ich rodzaje:

- relacje z wystąpień przedstawicieli rządu
- transmisje, relacje ze spotkań przedstawicieli rządu z załogami zakładów pracy
- programy publicystyczne dotyczące aktualnej sytuacji społeczno-politycznej w naszym kraju

65 Zdecydowana większość widzów preferuje i najbardziej zainteresowana jest drugim rodzajem tych programów. Wynika to przede wszystkim z tego, że w programach tego typu zawarte są, zdaniem widzów, 67 szczere bezpośrednie wypowiedzi robotników, które zgodne są z odczuciami 68 widzów, a jednocześnie poruszają sprawy ważne, życiowe, 69 dotyczące wszystkich, także które dotyczą całego społeczeństwa, a nie 70 tylko określonych środowisk. Prawie połowa widzów uważa, że tego 71 typu programy mogą przyczynić się do zwiększenia zaufania społeczeństwa 72 do władzy. Przykładami takich programów, stosunkowo wysoko ocenionych 73 przez widzów mogą być: "Którędy do przodu", "Listy do premiera 74 Rakowskiego", "Skąd brać optymizm", czy też "Spotkanie wicepremiera 75 Szałajdy w kopalni "Jastrzębie"

Ze znacznie mniej przychylnym przyjęciem spotykają się dwa pozostałe typy programów. W opinii widzów "relacje z wystąpień" nic nie wnoszą nie poruszają ważnych problemów, a zawierają wiele słów nie dających żadnego efektu. Natomiast zarzut kierowany do "programów publicystycznych" dotyczy przede wszystkim tendencyjności. Telewizjowicze uważają, że poprzez te programy chce się na siłę narzucić im odmienny od ich własnego punkt widzenia na prezentowany problem. Jako przykłady

mogą tu posłużyć następujące programy, stosunkowo źle przyjęte przez telewidzów: "Wydarzenia w Nowej Hucie", "Kronika niespokojnych dni", "Śladem 80 milionów", "Konfrontacja" i "Pieniądze".

Wśród programów em. społeczno-politycznych emitowanych w T.P. istotną rolę odgrywają programy publicystyczne poruszające tematykę związaną z funkcjonowaniem organów władzy. Zaliczyć do nich można przede wszystkim: "Monitor rządowy" oraz "Trybunę poselską". Pierwszy z nich, w porównaniu do innych programów społeczno-politycznych, charakteryzuje się stosunkowo wysoką widownią - średnia 34%. Natomiast drugi gromadzi znacznie mniejsze widownie - średnia 8%. Średnie odsetki ocen bardzo dobrych dla tych programów są podobne i wynoszą, odpowiednio, 12% i 10%.

Odrębną kategorię stanowią programy poruszające tematykę związkową. Należały do nich między innymi: "Związki zawodowe-jakich chcemy?", /emitowany w 1982r./ oraz "Związkowe ABC" /emitowany w I półroczu 1983r./ Średnie odsetki ocen bardzo dobrych dla tych programów są bardzo różne i wynoszą odpowiednio 23% i 3%.

Na antenie T.P. pojawia się także wiele reportaży poruszających tematykę społeczną. Są to przede wszystkim: "Zawsze po 22", "Moje miejsce na ziemi", "Zderzenia" i "Kontakty". Średnie wielkości widowni tych programów wyglądają następująco:

- "Zawsze po 22" - 16%
- "Moje miejsce na ziemi" - 8%
- "Zderzenia" - 7%
- "Kontakty" - 5%

Programy poruszające tematykę wybitnie społeczną, często interwencyjne, są szczególnie akceptowane przez telewidzów. Znajduje to potwierdzenie w stosunkowo wysokich ocenach przyznawanych im przez widzów. Średnie odsetki ocen bardzo dobrych przyznawanych tym programom są następująco:

- "Zawsze po 22" - 23%
- "Moje miejsce na ziemi" - 18%
- "Zderzenia" - 17%
- "Kontakty" - 22%

Dokonując podsumowania analizy wyżej omawianych programów można zaobserwować występowanie pewnych wspólnych prawidłowości. Programy poruszające tematykę społeczno-polityczną oglądane są częściej przez starszych niż przez młodych widzów, oraz większość tych programów oglądane jest częściej przez niżej niż przez wyżej wykształconych. Bardziej krytyczni w stosunku do tego typu programów są młodzi widowie oraz ci, którzy są wyżej wykształceni.

Stwierdzić też należy, że widownie tych programów są bardzo zróżnicowane i często wynika to z różnej pory emisji tych programów. Natomiast również duże zróżnicowanie odsetka ocen bardzo dobrych podyktowane jest przede wszystkim stopniem zaspokojenia gustów widzów poszczególnych programów.

Często, przy globalnej ocenie programu telewizyjnego, zdecydowana większość telewidzów porusza problem zbyt dużej ilości programów publicystycznych w T.P. Ich zdaniem za dużo jest w telewizji bezowocnej publicystyki, a także ~~przemówień i wystąpień~~ nieciekawych i nudnych wystąpień, przemówień przedstawicieli władzy.

10